Митрополит Иларион: нездравият шум около темата за доходите на Църквата често пъти е свързан с антицърковни спекулации



На 25 септември 2021 година в предаването «Церковь и мир» («Църквата и светът»), излъчвано в съботите и неделите по канал «Россия 24», председателят на Отдела за външни църковни връзки на Московската Патриаршия (ОВЦС) Волоколамският митрополит Иларион отговори на въпроси на водещата Екатерина Грачева.

Е. Грачева: Здравейте! Това е предаването «Църквата и светът» по телевизионния канал «Россия 24». Всяка неделя ние задаваме своите въпроси за главните събития в Русия и света на председателя на Отдела за външни църковни връзки на Московската Патриаршия Волоколамския митрополит Иларион. Здравейте, владико!

Митрополит Иларион: Здравейте, Екатерина! Здравейте, скъпи братя и сестри!

Е. Грачева: Иска ми се да започнем с преминалите избори за Държавната Дума. Предишното свикване [на Думата] влезна в историята с такива широко обсъждани решения, като внасянето на изменения в Конституцията, увеличаване на пенсионната възраст, реновация. Какво очаквате от новото свикване на Думата? Към какво Вие бихте ги посъветвали най-напред да насочат силите си.

Митрополит Иларион: Законодателството изисква постоянно усъвършенстване. В законодателството има твърде много пропуски, които предстои да бъдат отстранени при новото свикване на Държавната Дума. На мен ми се струва, че би следвало да се обърне внимание на три главни области, в които ние се нуждаем от подобрения. Първо – това е благосъстоянието на хората. Това касае, преди всичко, тези хора, които се намират на дъното или близко до дъното на социалната пирамида, тоест това са инвалидите, престарелите – с една дума, тези, на които не стигат парите. Аз мисля, че законодателството трябва постоянно да се усъвършенства, за да може всеки човек в нашето Отечество да живее достойно.

Втората област, където нашите законодатели могат и са длъжни да приложат своите таланти и способности, – това е нравствеността. Законодателството е невъзможно да се разглежда откъснато от нравствеността. Ако ние започнем да приемаме така наречените «нравствени» ценности, които много често ни се натрапват от западното либерално общество, за нашата страна, това ще се превърне в безпътица. Ние сме длъжни да се грижим за това, традиционните нравствени ценности, върху които от векове се е градил животът на човечеството и живота на нашата страна, да се изтъкват по всички възможни начини и, преди всичко, чрез средствата за масова информация.

Неотдавна стана трагедия в Пермския държавен университет, когато един младеж взе оръжие и разстреля съвсем невинни хора. Ние сме длъжни да приемем някакви законодателни мерки, които да изключат в бъдеще възможността на ето такива безумци да използват оръжие. Аз въобще не разбирам, защо трябва да се продава оръжие на обикновени граждански лица. Трябва нашите законодатели да помислят за това.

Накрая, третата област, която е свързана с първата, – това е раждаемостта. Нашата страна е с ниска раждаемост, и за съжаление тя пада. Законодателните мерки, които са необходими, за да се повиши раждаемостта, трябва да се приемат без отлагане, защото ако числеността на народонаселението в нашата страна започне да пада, то рано или късно други хора ще дойдат и ще ни сменят, ще завладеят нашата страна и ще бъдат нейни господари.

Е. Грачева: Владико, в продължение на темите за законодателните инициативи. Министерството на труда внесе законопроект, съгласно който още от 2022 година в нашата страна семейства, в които бащата е родител, а съпругата – усиновител на детето, родено от сурогатна майка, ще могат да получат майчински капитал (дотация за майките – бел.пр.). Преди това подобно нещо беше невъзможно. Аз мисля, че тази крачка може да се оцени като поощрение от държавата за увеличаване на раждаемостта по всички достъпни начини. Как Вие оценявате тази законодателна инициатива? Каква е позицията по този повод на Руската Православна Църква?

Митрополит Иларион: Позицията на Църквата по отношение на сурогатното майчинство е

еднозначно изразена в нейните официални документи. Църквата не признава сурогатното майчинство и го счита за вмешателство в богоустановения порядък на раждането на деца от баща и майка. Затова и всякакви мерки, насочени в подкрепа на сурогатното майчинство не могат да бъдат одобрени от Църквата. Като представител на Църквата, аз мисля, че държавата би трябвало да полага всички усилия, за да се постигне снижаване на смъртността и повишаване на раждаемостта, но само не за сметка загубата на традиционните нравствени ценности.

Ако говорим за намаляване на смъртността, то вече година и половина ние живеем в условия на пандемия. Ние първи изобретихме ваксина срещу коронависа, но досега у нас е ваксиниранирана по-малко от една трета от [населението] на нашата страна. За какво говори това? За това, че кампанията за придвижване на ваксинацията, за пропагандиране на ваксините в крайна сметка се провалиха. Ние не можахме да убедим хората в това, че е нужно да се ваксинират. Ние не можахме да убедим твърде много хора в това, че ваксинацияна е необходима, може би не толкова за самите тях, колкото тя е важна за спасяването живота на околните ни близки хора.

Аз мисля, че законодателните инициативи, които ще способстват за снижаване на смъртността, сега са много потребни и необходими, също така, разбира се, както и законодателните инициативи, насочени за повишаване на раждаемостта. Но, отново повтарям, не за сметка на отказване от традиционните ценности.

Е. Грачева: Да преминем към другите теми. Управляващият Чебоксарска и Чувашка епархия на Руската Православна Църква е поставил под запрещение свещеник от един от храмовете в епархията си. Той се казва Роман Степанов. Той призоваваше Патриарх Кирил и другите правещи архиереи да раскажат на обществеността за своите доходи и притежаваното имущество. Защо темата за имуществото, за доходите на Руската Православна Църква е толкова чувствителна, даже болезнена за Руската Православна Църква? Защо тези сведения да не станат достояние на обществеността?

Митрополит Иларион: Първо, доколкото ми е известно, този свещеник е под запрещение не за това, че е призовал за обявяване на доходите, а заради това, че неговия нравствен облик не съответства на високия му сан. Второ, аз мисля, че доходите на Църквата, на църковните хора, на свещенослужителите – това не е темата, по която ние трябва да се боим да говорим. Ние не се страхуваме да говорим на тази тема. Мене не веднъж са ме питали и аз съм отговарял на тези въпроси, какъв ми е доходът, откъде идва. Разказвах им за хонорарите, които получавам от книгите си. Знам, че много свещенослужители абсолютно не се стесняват да говорят за доходите си, защото тези доходи са получени по честен трудов път. Когато човек се труди – той получава доход, това е напълно естествено.

Нездравият шум, който се създава около темата за доходите на Църквата, много често е свързан с различен род спекулации, клевета по адрес на Църквата, която се разпространява както чрез традиционните СМИ, така и чрез различен род Telegram-канали, които по силата на своята

анонимност не носят отговорност нито пред закона, нито пред хората, нито пред Бога. Затова те безнаказано разпространяват най-различна информация, в това число и много фалшива информация.

Бих искал да призова нашите телевизионни зрители да не се доверяват на разпространителите на такъв род лъжлива информация, а да се вслушват, преди всичко в гласа на Свещеноначалие.

Е. Грачева: Сега да поговорим по въпроса за руското образование, по-точно за плодовете от това образование. Телевизионната водеща и блогър Настя Ивлеева, която е на тридесет години, има годишен доход съгласно Forbs 2,7 млн долара. Тя, например, в едно интервю не можа да отговори на въпроса кой е автора на романа «Бащи и деца», каква е фамилията на Петър I. Трябва да се каже, че при това Настя Ивлеева заема четвърто място в рейтинга на доверието сред младежите. Тя самата не се срамува от скромните си знания и казва, че това не й пречи добре да печели. Как тогава да се убеди младежта в необходимостта от учение, ако вече няма пряка зависимост от равнището на доходите?

Митрополит Иларион: Качеството на живот се определя не само от материалното благосъстояние. Ако ние на това не научим нашите деца и студентството, тогава ние и най-главното няма да им кажем: това, в какво се състои смисъла на живота.

Материалното благосъстояние – това е само една от съставките на човешкото щастие. Ако човек няма познания, ако е зле образован, то срещайки се с по-образовани хора, които знаят повече, той винаги ще чувства своята оскъдност и непълноценност. Това ще трови живота му. Колкото повече знае човек, колкото е по-образован, толкова по-пълноценен и наситен е неговия живот.

Придобиването на знания е нужно не само, за да се получава материално възнаграждение за тях. Макар, че все пак опитът на мнозина, бих казал, на голямата част от хората показва, че колкото повече знае човек, ако той съумее да приложи тези знания на практика, толкова повече той накрая получава.

Е. Грачева: Ето една история от съвсем друг вид: 9-годишната Алиса Теплякова, която се прослави в цялата страна с това, че на осем години взе единния граждански изпит (ЕГЭ) и постъпи във факултета по психология на Московския държавен университет (МГУ), започна учение, естествено бидейки най-младата сред еднокурсниците. Те са забелязали, че по време на занятията, както на очните, така и на дистанционните, на нея й е тежко, че тя не винаги разбира всичко ставащо на лекциите. Владико, как Ви се струва, струва ли си дете в такава ранна възраст да се изпраща на обучение във вуз? Безусловно, детето е надарено, но по този начин да бъде лишено от детство?

Митрополит Иларион: Въпросът за лишаване от детство трябва да си поставят пред себе си родителите, учитайки разбира се, интересите на самото дете.

Мога да разкажа за своето детство. Аз никога не съм бил вундеркинд, но бях в някаква степен лишен от детство, защото цялото си свободно време използвах за занятията по музика, и аз никога не съм съжалявал за това. Другите деца играеха в двора, някой на футбол, някой на волейбол, някой просто си губеше времето, а аз минимум три часа дневно скрипях на цигулката, чак до осми клас. Но аз не съжалявам, защото накрая това ми даде твърде много. Макар, че не станах цигулар, музикант, но това много силно способства за моето интелектуално и културно развитие. Аз много научих от тези занятия по музика.

Мисля, че ако детето има способности, и особено изключителни способности, то много е важно да ги развива. Ние можем да дадем много примери с хора, които в много ранна възраст са започнали своята творческа, професионална дейност. Достатъчно е да си спомним за Моцарт, който, още дете, вече е писал музика и е изнасял солови концерти.

Аз не мисля, че развитието на този интелектуален потенциал на детето, даже ако то значително изпреварва своите връстници, означава, че са го лишили от детство. Просто то ще има друго детство може би, даже по-интересно и наситено, отколкото неговите връстници.

Е. Грачева: Много благодаря, владико, за отговора на нашите въпроси.

Митрополит Иларион: Благодаря, Екатерина.

Във втората част на предаването митрополит Иларион отговори на въпроси на зрителите, получени на сайта на предаването «Церковь и мир».

Въпрос: Владико, аз вече не веднъж съм задавала на сайта на предаването «Церковь и мир» този въпрос, но отговор така и не получих. И така, защо Църквата приравнява аборта към убийството? Къде в Библията е написано за това? Посочете, ако обичате, цитата.

Митрополит Иларион: Аз ще Ви отговоря, Олга. В Библията няма текст, които да говори за аборта, защото абортът, доколкото може да се съди по запазените свидетелства, в израилския народ в онова време не е бил разпространен и, може би, даже не е съществувал.

Библията не е набор от предписания за всички случаи в живота. Има твърде много нови явления в живота на човека, за които в Библията не е споменато нито дума. Но ако за нещо не е писано в Библията, то не означава, че това може да се прави.

От гледна точка на Църквата, Библията е част от Свещеното Предание. Свещеното Предание за Църквата е не по-малко драгоценно и не по-малко значимо, отколкото Свещеното Писание. А Свещеното Предание на Църквата от самото начало на нейното съществуване приравнява аборта към убийството.

Ще приведа няколко цитата. Апологетът от II век Атинагор Атински: «Жената, предизвикала помятане, е убийца и ще отговаря пред Бога, защото зародишът в утробата е живо същество, за което се грижи Господ». А ето и цитат от каноничните правила на свети Василий Велики: «Умишлено погубилата заченат в утробата плод, подлежи на (църковно) осъждане като за убийство. Даването на лекарства за помятане на заченат в утробата плод по същността си е убийство и се приравнява към детеубийство чрез отравяне». Могат да се приведат и много други текстове, които еднозначно приравняват аборта към убийството.

Въпрос: Уважаеми митрополит Иларион! Ситуацията, в която се намирам е сложна и Ви моля за разяснение. Широко е известна отрицателната позиция на Църквата по отношение на абортите. Свещеник никога няма да даде благословение на жена за такова действие, буквално – за убийство. Ако тя се реши на това, то ще последват църковни наказания – отказване на причастие. Но, разбрах, че и мъж одобрил аборта на жена си се лишава от причастие 20 години. Аз одобрих аборт и, разбира се, много съжалявам за това. Макар, че не съм споделял с никого за такова решение, аз сам се лиших от приемането на Светите Тайни. Доколко правилно постъпвам и има ли възможност да изкупя този грях или аз ще мога да пристъпя за причастяване чак през 2038 година?

Митрополит Иларион: Вие сте съвършено прав за това, че мъж, който съдейства за аборта носи отговорност за това също толкова, колкото и жената, която го е направила. За това направо е казано в «Основи на социалната концепция на Руската Православна Църква». Но по отношение на наказанието за този грях Вие следва да се обърнете към свещеник. Преди всичко, трябва да се изповядате, да разкажете за това, което е станало, и вече свещеникът ще определи наказанието. Дали ще се въздържате от причастие в продължение на 20 години или в течение на

една година – това ще Ви каже свещеникът.

Въпрос:Аз се считам за религиозен човек, въпреки че ходя на църква само на големи празници. Не разбирам, защо е необходимо да се посещава храма всяка неделя и защо преди причастие е задължително да си бил на всенощното бдение?

Митрополит Иларион: Знаете ли, няма въобще никаква необходимост да се посещава храма. Ако не искате, то можете въобще да не ходите на църква. Ние посещаваме храма не по необходимост, а защото нас натам ни влече сърцето. Причастието ние приемаме също не по необходимост, а защото искаме да се съединим с Бога.

Въпросът за това, колко често да се ходи на църква, - това е въпрос, който Вие сам трябва да си зададете и сам да си отговорите. Има хора, които ходят на църква всяка неделя. Има такива, които идват само на големи празници. Това зависи преди всичко от вашето вътрешно разположение. Никой не може да ви наложи задължението да посещавате храма. Но ми се струва, че човек, който обича друг човек, се стреми колкото може по-често да бъде с този човек, и той не казва: защо е необходимо с теб да се срещаме веднъж в седмицата или един път на две седмици, ако истински обича този човек. Ако той се среща с този човек само по необходимост, от чувство за дълг, то значи, че той не го обича. Съответно, ако човекът поставя въпроса по такъв начин: а защо е необходимо да ходя на църква, значи, навярно, този човек недостатъчно обича Господа и Църквата.

Старайте се да разгаряте в себе си любов към Църквата, към богослужението. Старайте се да изучавате богослужението, да вникнете в неговия смисъл, и то ще се разкрива пред вас нови и нови страни. Тогава Вие няма да питате, защо е необходимо да ходя на богослужение, а ще използвате всяка възможност да отидете на служба, за да бъдете в храма, да бъдете с Бога, да се приобщите към словата на богослужението.

Въпрос: Скъпи владико, здравейте! Кажете, истина ли е, че някои части от Свещеното Писание са били загубени под влияние на Ватикана или пренаписани и отредактирани в средновековните католически манастири? Благодаря.

Митрополит Иларион: Краткият отговор е, че това не е истина. Ако трябва да отговоря малко по-подробно, то трябва да се каже за това, че Свещеното Писание около хиляда и петстотин години е съществувало само в ръкописна традиция, тоест преписвали са го на ръка и на гръцки, и на

латински език, както е било на Запад. Разбира се, при преписването в текста може да са се прокрадналн едни или други грешки, пропуски, изменения. Съществува цяла огромна научна област, която се нарича библеистика и се занимава с библейската текстология, тоест с историята на текста на Библията.

Мога да Ви кажа с цялата отговорност, че никой нито във Ватикана, нито на Запад, нито на Изток специално не е променял текста на Свещеното Писание и не е изключва от него едни или други фрагменти, но доколкото текстът е съществувал в ръкописна традиция, то действително има много варианти на един и същи текст, на една и съща фраза. Критическата библеистика точно с това се и занимава.

Съвременните издания на Библията, по принцип, са базирани на достиженията на критическата библеистика, тоест от цялото множество текстове, съществуващи в ръкописната традиция, се избират, по правило, най-надеждните.

Въпрос: Може ли сурогатна майка, чието дете е останало при нея, да стане кръстница на това дете, така че връзката между тях да стане още по-близка?

Митрополит Иларион: Отговарям еднозначно – не може. Сурогатна майка въобще не може да стане кръстница, защото тя е извършила постъпка, която е несъвместима с учението на Църквата. Ако тя е знаела за това [и го е извършила], то на какво тя ще научи детето? А ако тя не е знаела за това, то още повече, на какво ще може да научи детето?

Кръстница може да стане само жена, която има доверие на Църквата, живее по църковните предписания и не допуска това, което Църквата направо забранява.

Бих искал да завърша това предаване с думите на апостол Павел от посланието до римляните: «Защото платката, що дава грехът, е смърт, а дарът Божий е живот вечен в Христа Иисуса, нашия Господ» (Рим. 6:23).

Желая ви всичко добро. Пазете се, пазете своите близки и Господ да пази всички вас.

Източник: https://mospat.ru/bg/news/88138/